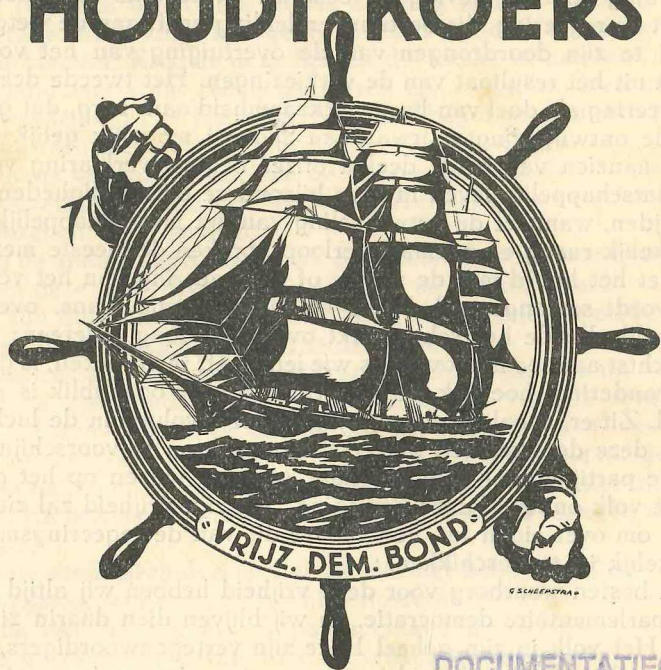

VRIJZINNIG-DEMOCRATISCHE BOND

VERKIEZINGSMANIFEST 1933

HOUDT KOERS

**KIEST
MARCHANT**

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Bro N160

VERKIEZINGSMANIFEST 1933.

Wie de beteekenis van deze Kamerverkiezingen wil begrijpen, moet het beeld van den maatschappelijken toestand zien in het licht van onze beginselen.

Onze beginselverklaring ziet de democratie tweeledig: formeel als grondslag voor ons staatsbestel, en in de tweede plaats als doelstelling voor wetgeving en bestuur. Krachtens het eerste deel behoort de regeering, die bestuurt en leiding geeft aan de wetgeving, daarbij te zijn doordrongen van de overtuiging van het volk, die spreekt uit het resultaat van de verkiezingen. Het tweede deel geeft die regeering als doel van hare werkzaamheid aan: zorg, dat gij voor allen de ontwikkelingsvoorwaarden zooveel mogelijk gelijk maakt.

Ten aanzien van beide deelen onzer beginselverklaring verkeert het maatschappelijk leven in zeer bijzondere omstandigheden.

In tijden, wanneer de ontwikkeling van het maatschappelijk leven betrekkelijk rustig en normaal verloopt, breken de meeste menschen zich niet het hoofd met de vraag, of de regeering van het volk wel juist wordt samengesteld. Maar wanneer, zooals thans, overal op de wereld ellende heerscht, denkt over die vraag iedereen; wie er het slechtst aan toe is zoowel als wie iets heeft te verliezen, is geneigd tot verandering, hoe ook de regeering van dit oogenblik is samengesteld. Zit er, zooals in dezen tijd, overal revolutie in de lucht, dan komen deze denkbeelden in verscherpten vorm te voorschijn.

Onze partij vooral acht het haar taak, te wijzen op het gevaar, dat het volk onder al deze beweging zich zijn vrijheid zal zien ontnemen om over eigen lot, voorzoover dit van de regeeringsmethode afhankelijk is, te beschikken.

Den besten waarborg voor deze vrijheid hebben wij altijd gezien in de parlementaire democratie, en wij blijven dien daarin zien ook thans. Het volk in zijn geheel kieze zijn vertegenwoordigers, en de regeering bepale haar beleid in overeenstemming en in voortdurend verband met de overtuiging van de meerderheid der gekozen volksvertegenwoordiging. Zoo beslist het volk zelf over de wijze, waarop het zal worden geregeerd.

Van allen kant worden thans op dit beginsel aanvallen gedaan.

Er zijn revolutionairen van allerlei aard. Men ziet hen elders aan het werk: denkt vooral aan Stalin in Rusland en aan Hitler in Duitschland. Zij hebben hunne geestverwanten, wier beleid, al stellen zij niet hetzelfde doel, hetzelfde gevolg zal hebben.

Wat wij in Nederland niet moeten hebben is revolutie en burgeroorlog, die uitloopen op dictatuur, op vernietiging van de vrije zelf-

BIBLIOTHEEK RU GRONINGEN

1737 7231

beschikking van het volk. Het eenige middel om dit af te weren, is nog altijd de handhaving van de parlementaire democratie.

Rechtstreeks sturen op de vernietiging van de parlementaire democratie aan de communisten en de Hitlerianen, die wij tegenwoordig naar het Italiaansche voorbeeld fascistien noemen. De burgeroorlog, door hen ontketend, is thans bij onze oostelijke burenen in vollen gang. Het is het verschrikkelijkste, wat een volk kan beleven.

Tegen deze lieden gaat in de eerste plaats de strijd.

Maar er zijn er ook, van weerskanten, wier beleid, al stellen zij niet hetzelfde doel, op dezelfde gevolgen moet uitloopen.

Geen woord wordt in onzen tijd méér misbruikt dan het woord „nationaal”. Van dit woord hebben allen zich meester gemaakt, die in het politieke leven zich steeds afkeerig hebben getoond van de democratie. Men vindt hen georganiseerd in het Verbond voor Nationaal Herstel. Kregen deze heeren de macht in handen, dan zou Nederland met volle zeilen aansturen op dictatuur, even zeker als onder de leiding der fascistien. Men wil beginnen met aan het volk het algemeen kiesrecht te ontnemen.

Onlangs verklaarde een van de leiders der liberalen, dat hij in de beginselverklaring van het Nationaal Herstel geen verschil zag met de wenschen der liberalen.

Aan de andere zijde vinden wij de sociaal-democraten. Het gevaar, dat van deze zijde dreigt, ligt in hunne tweeslachtigheid.

Zij zijn democraten, en zij verklaren zich bereid tot medewerking aan een democratisch meerderheidskabinet.

Maar zij zijn ook revolutionairen en, als er kans is op revolutie, zullen zij aanstonds maatregelen nemen om van de revolutie de leiding te aanvaarden. In een tijd als wij thans beleven, zou er derhalve op hen, zelfs al hadden zij in de regeering plaats genomen, voor de handhaving van de parlementaire democratie niet te rekenen vallen. En ook de revolutie zou ons onvermijdelijk brengen onder de dictatuur.

Eerste eisch derhalve is, dat zij, die het behoud willen van onze volksovrijheid, van ons zelfbeschikkingsrecht, de waarborgen vragen voor de handhaving van de parlementaire democratie.

Die waarborgen geven hun de vrijzinnig-democraten.

* *

*

Door hen, die in dezen tijd gaarne schermen met het woord „nationaal” wordt veelal de voorstelling gewekt, als zou de parlementaire democratie zijn anti-nationaal, een slap bewind, dat „het Gezag” niet zou weten in de hand te houden.

Hiervoor bestaat geen enkele grond. Wanneer men de vrijheid in wezen wil laten, is noodig orde en tucht. Zonder discipline is de vrijheid niet mogelijk. Zonder discipline ontstaat wanorde en uit wanorde vloeit onmiddellijk verlies van de vrijheid voort en dictatuur.

Waar elders de dictatuur is gevolgd op de parlementaire democratie, was het niet, omdat deze in beginsel niet juist zou zijn, doch omdat zij onjuist werd toegepast. Men kan elk regeerbeginsel, hoe juist op zich zelf, door slechte toepassing in discredit brengen.

Velen, die niet uitgepraat raken over handhaving van „het Gezag”, hebben een gezag voor oogen zonder vrijheid, een gezagsvoering à la Hitler; maar bruto geweld is van gezag een paskwil.

Het gezag moet de wêlomschreven vrijheden tegen inbreuk beschermen van gezagsaanmatiging en revolutionair geweld. Zoodra de democratie dit gezag prijsgeeft, is het volk overgeleverd aan willekeur en dictatuur.

* *

*

Wij stellen den eisch aan de regeering, dat zij als doel van haar beleid steeds voor oogen houde, dat de ontwikkelingsvoorwaarden voor allen gelijk moeten zijn.

In onzen tijd, nu het financieel vermogen van den Staat zwak is en onzeker, beteekent deze eisch in de eerste plaats de zorg, dat niet worde afgebroken, wat tot het gelijkmaken van de ontwikkelingsvoorwaarden is opgebouwd. De regeering houde steeds voor oogen, dat ons volk, nadat het door den nood zal zijn heengeholpen, zijn ontwikkelingsgang zal moeten hernieuwen en alsdan paraat zal moeten zijn. Deze geschiktheid te bewaren zal groote offers vergen, doch het doel is die offers waard.

De offers zullen naar billijkheid en naar rechtvaardigheid over het volk moeten worden verdeeld; ook daarbij houde de regeering het democratische beginsel voor oogen. En inzoover het evenwicht der financiën zal moeten worden behouden door den Staatsdienst door vereenvoudiging minder kostbaar te maken, zal de betrekkelijke waarde van de instellingen voor het behoud van de volkskracht de maatstaf moeten zijn.

Ons oog richt zich hier het eerst op de uitgaven voor den militairen dienst. Alle deskundigen zijn hierin eenstemmig, dat onze militaire organisaties voor het doel van deelnemen aan den oorlog volslagen onvoldoende zijn. De commissie-Welter, waarin een aantal deskundigen op militair gebied zitting had, heeft eenstemmig verklaard: een afwerking van de thans aanwezige organisaties tot een toestand, die eenigszins voldoende zou kunnen worden genoemd, ligt buiten het bereik van onze financieele krachten. De commissie bleef in gebreke, een reorganisatie aan te geven, die binnen het bereik zou liggen.

Met de vraag of een beschaafd volk zedelijk vrij is om aan de moderne oorlogvoering deel te nemen, liet zij zich niet in. Door ons wordt die vraag ontkennend beantwoord.

Er is hier, indien men rekening houdt met alle gegevens, slechts één conclusie mogelijk; als oorlogsmiddel is ons militair orgaan niet bruikbaar en een bruikbaar orgaan om oorlog te voeren kunnen wij

niet betalen. Daarom moet de reorganisatie plaats hebben met het doel voor oogen, dat het militair orgaan, de gewapende macht, doelmatig moet zijn voor het handhaven van orde en gezag; meer niet. Dit geldt voor Nederland, en het geldt ook voor I n d i ë.

Buiten de militaire organisatie moet met de meeste nauwkeurigheid worden onderzocht, of door bezuiniging niet wordt vernietigd, wat voor nieuwe ontwikkeling onmisbaar zal zijn.

* * *

Op de toekomst moet ook het oog zijn gericht bij het beramen van maatregelen voor het economische leven. Hier is ingrijpen van overheidswege noodzakelijk èn om de daarin werkzame personen zooveel mogelijk in het werk te laten, èn om al die bedrijven in stand te houden, die voor het leven van het volk onmisbaar zijn; in stand te houden ook dan, wanneer de verkoopprijzen de productiekosten niet dekken.

Deze overheidsbemoeying kan heilzaam werken ook in deze richting, dat bij de reorganisatie van het bedrijfsleven rekening wordt gehouden met de geheel gewijzigde positie, waarin vele bedrijven zijn gekomen door het sluiten van de grenzen elders. Veel exportbedrijven zullen blijvend terrein verliezen en zich moeten richten op het binnenlandsch verbruik. Zoowel voor een doelmatige organisatie van den export, die in stand kan blijven, als voor de omzetting der bedrijven, is samenwerking onder leiding van de overheid noodzakelijk.

In het algemeen heeft de gang van zaken geleerd, dat de ongebreidelde vrijheid tot een veelal onzinnige concurrentie leidt, die fnuikend is voor een doelmatig bedrijfsleven.

* * *

Regeeren is niet mogelijk zonder goed geregelde financiën als grondslag.

De onzekerheid van den toestand doet vooral hier haar gevolgen voelen.

Zooveel mogelijk zullen de kosten ook van crisismaatregelen uit gewone inkomsten moeten worden gedekt. Dit is echter — de ervaring heeft het geleerd — al niet meer mogelijk voor het geheele bedrag. Voorzooover het niet mogelijk is, zal moeten worden geleend. Crisisleeningen zijn te verantwoorden, indien er uitzicht is op herstel van een normalen toestand.

Dit uitzicht echter is er nog altijd niet. Ondanks alle voorspellingen van het tegendeel is de toestand tot dusver steeds ongunstiger geworden. De cijfers van de vreeselijke werkloosheid blijven angstwekkend stijgen.

Wij weten daarom niet, hoe lang en hoeveel de Staat nog zal kunnen blijven leenen, en op welke voorwaarden. Daarom is hier de uiterste voorzichtigheid plicht. De laatste dagen zijn het vooruitzicht niet bepaald komen verhelderen.

Wij vrijzinnig-democraten hebben altijd vermeden in den verkiezingstijd beloften te doen, waarvan wij de vervulling niet konden waarborgen.

Thans meer dan ooit hebben wij ons van beloften te onthouden, omdat in de onzekere omstandigheden in het geheel niets is te waarborgen. De kiezers hebben te beoordeelen, of de beginselen en hoofdlijnen van beleid, die wij aangeven, voor hen zijn te aanvaard. Zij hebben te beoordeelen, of de vertegenwoordigers onzer partij daarnaar hebben gehandeld en door hun werk vertrouwen hebben gewekt.

De programma's die wij laten volgen, voor crisistoestand en voor het beleid, daarna te volgen, heeft men te beschouwen in het licht van hetgeen hier omtrent de financiën is gezegd.

De waarborg, dien wij kunnen geven, is deze, dat bij ons de zorg voor den democratischen regeeringsvorm onverzwakt zal zijn. Revolutie en burgeroorlog, dreigende van twee zijden, zal door ons met alle kracht worden gekeerd. En wij zullen ons werk doen in de overtuiging, dat het doelmatigste wapen daartegen is, te zorgen dat de wetgeving van dag tot dag de ontwikkeling van het maatschappelijk leven blijve volgen.

* * *

De bovenaangegeven beginselen leiden tot het stellen van het navolgende program:

I. De te voeren crisispolitiek moet in het bijzonder gericht zijn op het behouden en verruimen van werkgelegenheid.

Daartoe behoort:

- a. door doelmatige steunmaatregelen voor landbouw, nijverheid, handel en scheepvaart (met inbegrip van de binnenschipperij) het bestaande bedrijfsleven zooveel mogelijk in stand te houden, totdat de ontwikkeling der economische verhoudingen — ook internationaal — zich duidelijk genoeg zal afteekenen, om de maatregelen te kunnen vaststellen, welke de nieuwe verhoudingen zullen vereischen.
- b. door steun van overheidswege de uitvoering van productieve werken waar mogelijk te bevorderen.

Bij het nemen van maatregelen als sub a en b bedoeld zal de overheid dienen te waken tegen een ontijdige uitputting der voor deze doeleinden in het volksvermogen en het volksinkomen aanwezige reserves.

II. Op het stuk der werkloozenzorg behoort de overheid uit te gaan van het beginsel, dat het haar plicht is de werkloozen te ondersteunen. De omvang van deze ondersteuning moet worden bepaald door dien van de aanwezige hulpbronnen eenerzijds en de noodzakelijkheid, dat een verschil blijve bestaan tusschen het bedrag der ondersteuning en dat van het loon in het vrije bedrijfsleven anderzijds.

III. Tot instandhouding van innerlijk gezonde middenstands-bedrijven, die uitsluitend tengevolge van de crisis in moeilijkheden zijn geraakt, bevordere de overheid het tot stand komen van crediet-regelingen met behulp van een garantie van staatswege.

Maatregelen worden getroffen ter voorkoming van executie van zoogenaamde hypotheekboeren, die door de crisis aan hun verplichtingen niet kunnen voldoen.

IV. Het beginsel van den vrijhandel worde gehandhaafd, hetgeen niet uitsluit, dat maatregelen worden genomen om overigens levensvatbare bedrijven voor den ondergang te bewaren, indien deze tengevolge van buitengewone omstandigheden daarmede mochten worden bedreigd.

V. Op het terrein der buitenlandsche politiek worde gestreefd naar herstel van het vrije internationale ruilverkeer en naar een versterking der internationale rechtsorde in de allereerste plaats door vermindering der bewapeningen. Onafhankelijk van het tot stand komen der internationale ontwapening blijft voor Nederland nationale ontwapening gevorderd, omdat het handhaven eener oorlogsweermacht voor ons land zoowel op ideëele als op practische gronden volstrekt is te veroordeelen.

VI. Met betrekking tot de rijksfinanciën worde het streven in de allereerste plaats gericht op het verkrijgen eener sluitende begrooting. Bij de daarvoor onmisbare bezuiniging op de rijksuitgaven worde aantasting der uitgaven voor sociale en cultureele doeleinden zooveel mogelijk vermeden en vermindering der militaire uitgaven op den voorgrond gesteld.

Zoodra de financieele toestand het zal veroorloven, behoort te worden overgegaan tot:

- a. Vermindering of opheffing der in de laatste jaren ingevoerde belastingen, die met het beginsel der draagkracht geen of slechts in onvoldoende mate rekening houden.
- b. Vermindering of opheffing van de bezuinigingen, die uitsluitend in den financieelen noodtoestand haar rechtvaardiging hebben gevonden.

VII. Het regeerbeleid worde voorts gericht op:

1. Handhaving der provinciale en gemeentelijke zelfstandigheid.
2. Erkenning van de gelijkwaardige rechtspositie der vrouw met die van den man.
3. Handhaving der openbare school; wegnemen der misbruiken, waartoe de bestaande wijze van uitvoering der financieele gelijkstelling op onderwijsgebied aanleiding geeft, met behoud van het beginsel dier gelijkstelling.
4. Maatregelen tot ontwikkeling van het landbouwbedrijf, waardoor wordt bevorderd, dat de landbouwende bevolking voor haar arbeid een belooning ontvangt, die in een redelijke verhouding staat tot de belooning van andere soorten arbeid.

5. Herziening van de wettelijke regeling van het pachtcontract, in het bijzonder ter voorkoming van onredelijke opdrijving der pachtprizen en ter verzekering van: a. een volledig gebruiksrecht en een vrije cultuur, b. een verdeling van het bedrijfsrisico tusschen verpachter en pachter, c. een vergoeding wegens aangebrachte verbeteringen en in geval van onredelijke pachtopzegging.
6. Verbetering der bestaansvoorwaarden voor de middenstandsbedrijven.
7. Toezicht op het bankwezen.
8. Bestrijding van de misbruiken van trusts en kartels.
9. Geleidelijke hervorming der sociale verzekering tot sociale voorzorg, in de allereerste plaats door invoering der premievrije ouderdomsrente (staatspensioen), waarvoor de benodigde middelen mede worden gevonden door afschaffing van het stelsel der fondsvorming.
10. Verbetering van de rechtspositie der hoofdarbeiders.
11. Bevordering der uit het bedrijfsleven zelf opkomende samenwerking tusschen werkgevers en arbeiders, opdat de ambtelijke overheidsbemoeiing meer en meer zal kunnen plaats maken voor regeling door eigen bedrijfsorganen.
12. Voortzetting der droogmaking van de Zuiderzee.
13. Verzorging der radio-uitzendingen door een algemeenen omroep, binnen welken de verschillende richtingen te zamen verzorgen, wat zij gemeenschappelijk verzorgen kunnen, en waarin voor uitzendingen, die uitdrukking geven aan de overtuiging eener bijzondere richting, naar billijkheid de gelegenheid wordt geboden.
14. Totstandkoming van een nieuwe regeling tusschen Nederland en België, waarbij in voldoende mate aandacht wordt geschonken aan het nationaal belang.

VIII. Het beleid ten opzichte van Indië dient, onder toepassing van de noodzakelijke bezuinigingen als gevolg van de crisis, gericht te zijn op versterking van de takken van volksbestaan, zoomede op voortschrijdende volksontwikkeling.

Daarnaast worde gestreefd naar de geleidelijke ontwikkeling van Indië tot grooter zelfstandigheid binnen het Nederlandsch Staatsverband, onder toenemende medewerking en verantwoordelijkheid van inheemschen.

Wendt u voor al het volgende tot ons partijsecretariaat: Antonie Heinsiusstraat 87, Den Haag, tel. 550711.

Nabestelling van dit manifest: per 100 stuks f 2.— franco per post.

Toezending omgaand na ontvangst van het bedrag per postwissel of na storting of overschrijving op girorekening 64835.

Abonneert u op ons weekblad „De Vrijzinnig-Democraat“: f 1,25 per 3 maanden. Het houdt u van de openbare zaak uitnemend op de hoogte.

Sluit u aan bij de Vrijzinnig-Democratische partij; althans vraagt programma en inlichtingen (kosteloos).

9605365